

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 Quid sit cæremonia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

specu singulorum, scilicet sacramentum Ordinis: sine quo, neque Hierarchia Ecclesiæ posset consistere, neque alia sacramenta confici possent, vel simpliciter, vel modo debito. Duo vero, respectu singulorum: scilicet Baptismum absolute respectu omnium, quia omnes in originali peccato nascuntur: Pœnitentiam vero respectu eorum, qui post Baptismum mortaliter peccauerunt: quia remissio talis peccati ad salutem necessaria est: & ad hunc effectum institutum est huiusmodi sacramentum. De sacramento autem Eucharistiæ non meminit Diuus Thomas in corpore articuli, quamuis aliorum sex sacramentorum mentionem fecerit, tamen cum tantum dicat, tria sacramenta esse necessaria, plane sentit, reliqua non esse necessaria, alioquin valde ambiguus esset in doctrina tradenda. Ac præterea in solutione ad secundum, cum argumentum eo tenderet, vt concluderet sacramentum Eucharistiæ esse necessarium, quia Ioann. 6. dicitur. Nisi manducaueritis, &c. Respondeo in forma, inde non colligi necessitatem, quia illud verbum Domini (inquit) est intelligendum de spirituali manducatione, & non de sola sacramentali. Est ergo hæc aperta sententia Diui Thom. hoc loco, quam infra latius tractaturi sumus, vbi etiam expendemus expositionem verborum Christi, quod hic D. Th. tradit. Hic vero attente sunt ponderanda verba eius, non enim negat D. Tho. Christum in verbis illis loqui de sacramento Eucharistiæ, nec de manducatione sacramentali, quia nõ sine causa addidit dictionem exclusiuam, dicens, Et non de sola sacramentali, non ergo negat, Christum loqui de illa, sed de illa sola, quod valde diuersum est, sentitur, verba illa intelligi posse de manducatione sacramentali vel spirituali, q̄ tamen verum non esset nisi de Sacramento essent intelligenda: quia Christus non potest sacramentaliter manducari nisi in Sacramento: licet in eo etiam possit spiritualiter manducari, & hic modus manducationis sufficere possit ad implendum id, quod in prædictis verbis Christi continetur, iuxta expositionem D. Tho. quam vt dixi, in proprio loco examinabimus.

Can. Trid. iuxta doctrinam D. Th. intelligendus.

Colligitur eadem ex doctrina huius articuli, quomodo intelligendus sit Canon Concilij Trident. sess. 7. canon. 4. de sacramentis in genere, vbi condemnat dicentes, sacramenta non esse necessaria ad salutem. Vtrumque enim voluit comprehendere, quod in dictis assertionibus à Diuo Thoma explicatum est, scilicet, & omnia hæc sacramenta esse necessaria, & absolute loquendo sacramenta esse necessaria, quamuis non omnia: quorum primum indicauit in illis verbis, Si quis dixerit, sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, superfluitas enim vtilitati opponitur, & si inter sacramenta, aliquod esset inutile, tantus sacramentorum numerus esset superfluus, & hoc intendit damnare Concilium. Secundum vero docuit in verbis sequentibus, quæ per se satis clara sunt. Et hæc sufficiant de necessitate medij in communi. Nam in particulari dicemus in suis locis. De necessitate autem præcepti, quod hic D. Thom. omisit, generatim dicemus in sequentibus disputationibus moralibus: sigillatim vero postea.

DISPUTATIO XV.

De sacramentalibus, seu ceremonijs sacramentorum in genere.

Hanc disputationem prætermisit D. Th. in hac materia, tamen, cum in singulis sacramentis, de vniuersis que ceremonijs differendum sit, cum ipso met D. Th. necessarium visum est, hoc loco præmittere ea, quæ communia ac generalia esse

possunt. Nam reuera, de his sacramentalibus fere omnia illa capita disputari possunt, quæ de sacramentis à nobis sunt generaliter dicta: tamen suppositis his, quæ diximus de sacramentis, breuius poterunt omnia expediri.

SECTIO I.

Quid sit ceremonia seu sacramentale.

Prius querimus quid sit, quam an sit ceremonia, tum quia per se notum est, ceremonias esse: tum etiam, quia sicut de sacramentis diximus, non potest in his rebus, vocis significatio satis exponi, nisi simul intelligatur, quid res ipsa sit. Aduertendum est igitur in primis, nomine ceremoniæ, si primam huius vocis impositionem, vel etymologiam attendamus, significari posse omnem cultum Dei externum, qui certo ac definito ritu fit ob maiorem Dei reuerentiã. In hac enim significatione Latini omnes ea voce vtuntur, quam omnes etiam ducunt à Cære Italia oppido, vel à verbo cærendi, vt videre licet in Diuo Thoma 12. quæstione 99. art. 3. & D. August. 2. retract. cap. 37. & in hac fere significatione sumitur ceremonia in scriptura veteri, vbi cumque de legalibus ceremonijs agit. Atque ita sub hac voce comprehenduntur sacramenta, sacrificia, sacra & obseruantia, ad quæ quatuor capita reuocat Diuus Thomas 1. 2. quæstione 101. artic. 4. omnes legis veteris ceremonias. Ex quibus duo prima quid sint, satis est in superioribus expositum: & de sacrificio dicemus in particulari postea tractantes de Missa: sacra autem vocantur à Diuo Thoma ea, quæ sunt veluti instrumenta, aut res deputata ad sacrificia peragenda, aut sacramenta ministranda, vt sunt vasa sacra, velles, templa, & si quæ sunt alia similia: obseruantias autem vocat, omnes actiones, quibus cultores Dei vtuntur, vt eis sese ad cultum Dei disponant, vt sunt ieiunia, genuflexio, vsus signi crucis, & similia. In præsentibus vero materia non vtuntur nomine ceremoniæ in hac amplissima significatione, sed aptamus illam ad ceremoniam sacramentalem: & à Theologis appellari solet simpliciter sacramentale. Qua voce significamus actiones quasdam vel circumstantias religiosas, quas in sacramentorum administratione, vel sacrificij oblatione, Ecclesiã obseruat, præter eas, quæ sunt de essentia, seu substantia sacrificij, vt sunt, verbi gratia, in Baptismo, Vnctio, Exorcismus, & alia huiusmodi.

Secundo est obseruandum, ceremonias has si materialiter (vt re dicam) sumantur, & variis & multis modis multiplicem esse, ita vt per omnia prædicamenta distinguantur & variari: nã quædam interdum posita sunt in substantia alicuius rei, vt, verbi gratia, quod vino conferendo miscetur aqua naturalis, & non alia: quod Vnctio fiat in oleo oliuarum, &c. Quædam reuocari possunt ad quantitatem, vel continuam, vt quod aqua miscetur vino in quantitate valde modica: Vel discretã, vt quod Baptismus fiat tribus immersionibus: Rursus alia reuocari possunt ad qualitatem, vt quod panis sit fermentatus, vel azymus: quod vestis sit huius figuræ, vel coloris. Præterea, quædam possunt reuocari ad relationem, quia solè propter deputationem quandam, aut extrinsecam benedictionem censentur sacra, vt oleum benedictum, & alia huiusmodi. Item, quædam consistunt in temporis vel loci determinatione, vt templa & dies festiui. Alia pertinent ad vestitum siue habitum sacrum ac decentem. Alia reuocantur ad situm, vt genuflexio. Alia denique in actione vel passione consistunt, & hæc sunt frequentiores: sub quibus comprehenduntur orationes, gestus, signa, & similia: quoniam omnia alia, quæ numerata sunt, in tantum ad ceremonias seu sacramentalia pertinent, in quantum in vsu alicuius actionis sacræ obseruanda sunt. Vnde fit,

defit, posse etiam has cæremonias distingui, iuxta septem circumstantias actuum moralium, quæ à Philosophis moralibus & Theologis numerantur, vt sunt circumstantia loci, temporis, personæ, modi, & similes.

Tertio est obseruandum, omnibus his ceremonijs commune esse, vt ad diuinum cultum ordinentur: hæc enim intentione instituntur, & obseruantur ab Ecclesia, vt ipse sacramentorum vel sacrificij usus maiori cum reuerentia ac deuotione fiat. Hoc igitur commune est sacramentalibus ceremonijs cum sacramentis ipsis, vel sacrificio, quod actus sunt externi, virtutis religionis. Differunt tamen ab ipsis, quod sacrificium continet ipsum supremum Dei cultum, quo Dei excellentiam per alicuius rei oblatae sacrificacionem seu immutationem profitemur: sacramenta vero ordinantur ad sanctificacionem fide-lium, quam significant & conferunt præsertim in lege noua. At vero sacramentalia ordinantur ad cultum Dei medio sacrificio, vel sacramento aliquo (vt sic dicam) nam proxime referuntur ad reuerentiam seu conuenienter modum offerendi sacrificium, vel ministrandi sacramentum. Differre tamen possunt sacramentalia inter se, vel in ritu externo, vt dictum est: vel etiam in fine: quia quædam propinquius, quædam remotius respiciunt sacramenta: quædam ordinantur præcipue ad ornatum quendam decentem ac religiosum: vt verbi gratia, quod calix sit argenteus, vel aliquid huiusmodi: quædam ad maiorem reuerentiam, vt quod Eucharistia à ieiunio sumatur: quædam etiam continent sacram significationem, vt quod baptizati induantur veste alba, &c. ac denique quædam ordinantur etiam ad aliquem spiritua-lem effectum, vel sanctificacionem saltem imperfectam, vt postea dicemus.

Ex his igitur satis constat, quid sit ceremonia, de qua hic agimus. Est enim exterior actio religiosa, aut circumstantia seu conditio eius ad ornatum seu cultum debitum sacramentorum seu sacrificij instituta. Cuius descriptionis ratio ex dictis satis constat, & ex ipso usu, & ex intentione præsentis disputacionis: hic enim non agimus de omni cultu externo, sed de illo tantum, qui est quasi circumstantia sacramenti, & à substantia eius distinguitur: estque veluti, accidens eius: est ergo hæc propria ratio sacramentalis ceremoniæ, prout de illa nunc agimus. Verum est tamē, & obseruatione dignum: quia ceremoniæ sacramentorum eisdem fere rationis sunt: cum nonnullis alijs ritibus, qui extra sacramenta fiunt & obseruantur: Ideo nomen Sacramentalis, latus frequenter vsurpari, & doctrinam de his ceremonijs sacramentorum magna ex parte posse ad alias extendi. Et hoc modo disputant de his ceremonijs seu sacramentalibus plures authores, præsertim VValden-sis in tomo integro de sacramentalibus. Hofius in Confessione catholica capit. 37. & latus cap. 86. & sequentibus, & Lindan. libro 4. Panopl. capit. 97. & sequentibus, Bellarmin. libr. 2. de sacrament. in gen. cap. 29. & antiquiores, qui de ritibus seu officiis Ecclesiasticis scripserunt, vt Isidorus, Alcuin. Amal-lar. Duran. & alij, & Raban. libr. 1. de institut. Cler. à capit. 27. Hugo Victor. libr. 2. de sacramen. part. 4. & 5. postea in sequentibus agens de singulis sacramentis.

S E C T I O II.

An usus sacramentalium religiosus & sanctus sit atque Ec-clesie conueniens.

*Primus er-
tor omnium
hæreticorum
Dicit cultum
reprobant.*

Multi hæretici hos Ecclesiæ ritus superstitiosos & illicitos esse dixerunt. Varijs tamen modis, atque ex diuersis principijs. Quidam enim in vniuersum omnem cultum Dei externum reprobant, sed cum hi omnia euerant, non est quod hoc loco Franc. Suarez Tom. 3.

cum eis specialiter disputemus: hi enim, non solum accidentia, sed etiam substantiam sacrificij & sacra-menti è medio tollunt: sufficient ergo contra illos, quæ de necessitate & utilitate sacramentorum dicta sunt: & quæ dicemus postea de sacrificio: & videri etiam possunt dicta de usu & veneratione imaginum, in primo tomo huius tertie partis circa qu. 25. hic enim ex principijs & rationibus magis proprijs agendum est.

Alij ergo Ecclesiasticas ceremonias reprehendunt, eo quod sint humana inuenta, absque diuino præcepto vel autoritate in diuinis scripturis conten-ta. Putant enim isti, licere quidem colere Deum externo cultu, non tamen alio nisi illo, qui in scri-ptura sacra nobis præceptus est. In quo fundamen-to varij etiam errores continentur, qui alijs in lo-cis magis proprijs impugnandi sunt. Primus est, sola ea, quæ scripta sunt, non vero quæ traditione ha-bentur, esse retinenda in Ecclesia, & in veneratione habenda contra Paulum secundæ ad Thessalon. 2. dicentem. Tenete traditiones, siue per epistolam siue per sermonem. Quia sine traditione, neque ipsa scripta diuina potuissent à prophana discerni. De qua re legi potest Basil. libr. de Spiritu sancto. capit. 72. Irenæ libr. 3. contra hæres. capit. 3. Cypr. Epist. 2. circa finem, Epiph. libr. 4. hæres. 71. Hieronym. dialog. contra Luciferian. August. libr. 4. de Bapt. capit. 24. Secun-dus est, solum illum externum cultum Dei esse li-citum, qui ab ipso met Deo præceptus & traditus est. Qui error est absurdissimus. Nam in primis nul-lum habet fundamentum in scriptura vel traditio-ne aliqua: nam in diuina scriptura potius legimus, in quolibet tempore, seu statu homines sua sponte & arbitrio, & absque speciali præcepto Dei varijs modis Deum exterius coluisse: sic Genes. 4. Abel obtulit sacrificium de primogenitis gregis sui: & Noe capit. 8. erexit altare, & obtulit sacrificia de pec-coribus multis: Iacob vero cap. 28. votum vouit, de-cimasque obtulit Deo, In lege autem veteri, quamuis multa essent de diuina lege præscripta, nunquam tamen fuit prohibitus voluntarius cultus, vel pub-licus, vel priuatus: quin potius Leuit. 23. postquam varia sacrificiorum, & festiuitatum genera præcepta sunt subditur. Exceptis donis vestris, & quæ offeritis ex voto, vel quæ sponte tribuetis Domino. Atq; Esther 9. Iudith. ultimo. 1. Machab. 4. quædam festiuitates humana lege introductæ leguntur præter eas, quæ in diuina erant præcepta. In lege autem gratiæ nul-libi reperitur prohibitio hæc facta à Christo. Quin potius, si eius exemplum nobis imitandum est, constat ex Euangelio, cum sæpe fuisse externis ceremonijs usum, vel eleuando oculos, & externam gratia-rum actionem atque orationem fundendo, vel acci-piendo in manibus panem benedicendo, oculos in cælum eleuando. Luc. 9. & 22. vel orando geni-bus flexis, aut in terram prociens Matth. 26. & Luc. 22. vel insufflando in Apostolos, vt eis Spiritum san-ctum daret: vel denique eleuando manus, vt disci-pulis benediceret, Lucæ 24. Quocirca, cum hære-tici negent, esse credendum, quod non reperitur scriptum, ostendant vbi sit scriptum hoc præceptum, quo prohibetur omnis cultus Dei exterior liber ac spontaneus: vt eis fidem adhibeamus, nam quod ex traditione sola non habeant hoc præceptum certifi-cum est, cum potius contrarium ex traditione ha-beamus: vt dictum est, & statim dicemus latus. Nec vero fingere possunt ipsa naturali lege hoc esse pro-hibitum: nam potius lex naturæ, quæ docet, Deum esse actibus & signis externis ab homine colendum, vel quia ipse est author animæ, & corporis, & ideo vtrisque actibus coli debet, vel quia cum homo consistat anima, & corpore, in actionibus animæ mul-tum ab actionibus corporis pendet, eisque iuuatur ad illas melius exercendas: ipsa (inquam) lex naturæ, quæ hoc docet, illas ex se non desinit huiusmodi a-

*Hæretici alijs
aliter cere-
moniarum
usum exagi-
tant.*

*Hæreticorum
in scriptura con-
fusi.*